

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Servicedocument HO - 2020-2021

Inleiding

Met het servicedocument 2020-2021 wordt beoogd om instellingen handreikingen te bieden waarmee in de praktijk invulling kan worden gegeven aan de coronamaatregelen die van invloed zijn op het hoger onderwijs. Hogeronderwijsinstellingen hebben veel aandacht voor de effecten van corona(maatregelen) op studenten en spannen zich al meerdere maanden maximaal in om het onderwijs en de tentaminering doorgang te laten vinden. Het uitgangspunt is om de nadelige effecten voor studenten van de coronamaatregelen zoveel mogelijk te beperken.

De situatie in het huidige studiejaar is anders dan in het begin van de coronacrisis: we zijn beter ingespeeld op de nodige aanpassingen. De routekaart in dit document is toegespitst op het hoger onderwijs en maakt inzichtelijk welke ruimte en perspectief er geboden kunnen worden. Dit gebeurt binnen de kaders van wat nodig is om gezondheid en veiligheid van studenten en medewerkers te bewaken. Belangrijk om hierbij te noemen is dat deze routekaart geen garanties biedt: als veranderingen in de landelijke routekaart of van landelijke maatregelen plaatsvinden, dan kan dit aanleiding zijn om ook deze routekaart voor hoger onderwijs of andere onderdelen van dit servicedocument aan te passen.

Geldende maatregelen

Op dit moment wordt het merendeel van het onderwijs door hogeronderwijsinstellingen online verzorgd. Er gelden uitzonderingen op online onderwijs voor de begeleiding aan kwetsbare studenten, praktijkonderwijs en toetsing en examens. Wat dit betekent per sector staat beschreven in de protocollen van respectievelijk VH, VSNU en NRTO, die zijn afgestemd met OCW en – bij publiek onderwijs – met werknemersorganisaties.

Maatregelen per 26 april 2021

Bovenop deze uitzonderingen geldt dat per 26 april 2021 iedere student in het hoger onderwijs weer ongeveer één dag per week naar de instelling kan gaan. Onderdeel van het besluit hiertoe, is dat preventieve zelftesten beschikbaar komen voor studenten en medewerkers. Zelftesten in het hoger onderwijs zijn onderdeel van een bredere introductie van zelftesten in de Nederlandse samenleving, als extra instrument om het coronavirus te bestrijden. Specifiek geldt dat tot 26 april de huidige pilots die op dit moment al in acht regio's lopen rondom testen worden geïntensiveerd en opgeschaald waardoor in gecontroleerde omgevingen binnen de pilots (bijvoorbeeld binnen een opleiding) al meer ruimte ontstaat voor het aanbieden van één dag fysiek onderwijs per student per week. Vanaf 26 april kunnen alle onderwijsinstellingen weer één dag fysiek onderwijs per week voor iedere student aanbieden, zoals gezegd aanvullend op de bestaande uitzonderingscategorieën.

Het fysieke onderwijs blijft alleen mogelijk onder voorwaarde van de toepassing van de 1,5 meter afstand regel in de gebouwen en het moet passen binnen de ruimte die met de landelijke en regionale OV-afspraken over gespreide vervoersbewegingen wordt geboden. De overige RIVM-richtlijnen blijven eveneens van toepassing.

Zelftesten worden beschikbaar gesteld aan studenten. De overheid zorgt voor financiële ondersteuning en ondersteuning in de vorm van voorlichting en het delen van good practices. Over de financiering worden met de VH, VSNU en NRTO nadere afspraken gemaakt.

Het testen is en blijft vrijwillig en er wordt van instellingen niet verwacht dat zij een rol spelen in de controle op het gebruik van de zelftesten door studenten en medewerkers voordat zij naar de instelling komen. Studenten en medewerkers hoeven geen bewijs van een negatieve test te overleggen om toegang te krijgen tot de onderwijsinstelling. Met één dag per week wordt bedoeld dat studenten op één moment in de week aanwezig zijn op de instelling (dus niet twee dagdelen die optellen tot één dag). Echter, voor studenten die onder de eerder genoemde uitzonderingscategorieën vallen, geldt dat zij in de praktijk wel vaker dan op één moment in de week op de instelling kunnen zijn.

Perspectief

Om tegemoet te komen aan de behoefte aan perspectief bij studenten en medewerkers, worden de mogelijkheden voor meer fysiek onderwijs continu verkend. Het uitgangspunt is het realiseren van zoveel mogelijk fysiek onderwijs bij aanvang van studiejaar 2021-2022 en eerder wanneer mogelijk, indien het epidemiologisch beeld dat toelaat. De inzet van (snel)testen, vaccinaties en andere beschermende maatregelen (bijv. mondkapjes, spatschermen en looproutes) zijn manieren om de veiligheid verder te vergroten en deze worden dan ook overwogen en waar mogelijk en relevant ingezet, in goed overleg tussen de betrokken ministeries, de studentenorganisaties, werknemersverenigingen en koepelorganisaties. De eerste uitkomsten van de pilots met sneltesten die al zijn gestart worden in mei 2021 verwacht zodat voor aanvang van de start van het nieuwe studiejaar duidelijk wordt hoe sneltesten bij kan dragen aan meer fysiek onderwijs. Daarnaast blijven er ook mogelijkheden voor online onderwijs, maar dan als onderdeel van de onderwijsmethodiek. Waarbij we in positieve zin gebruik maken van hetgeen in dit studiejaar geleerd is wat betreft blended onderwijs.

Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is een meerjarig steunprogramma dat gericht is op de brede ontwikkeling van leerlingen, studenten en jonge onderzoekers. Het programma beslaat dus ook het hoger onderwijs en hierin staan de cognitieve en beroepsgerichte ontwikkeling, de sociale en persoonlijke ontwikkeling en het mentaal welbevinden centraal. De maatregelen die in dit kader worden uitgewerkt zijn met name gericht op herstel, compensatie en ontwikkeling van het onderwijs en onderzoek. Monitoring en evaluatie zullen een belangrijke rol spelen bij de uitvoering van dit plan, zodat kennis en ervaringen tussentijds kunnen worden gedeeld en plannen kunnen worden bijgestuurd. De medezeggenschap dient ook betrokken te worden bij de inzet van middelen in het kader van het NPO. Verderop in dit document wordt een aantal tegemoetkomingen aan studenten en onderzoekers genoemd dat voortvloeit uit het NPO. Er worden bestuurlijke afspraken gemaakt tussen OCW en de koepelorganisaties.

Leeswijzer

Voor de periode dat er maatregelen gelden om de verspreiding van het coronavirus in Nederland te bestrijden, gelden in principe ook de maatregelen en afspraken die beschreven staan in dit servicedocument. Wanneer de maatregelen versoepeld of juist aangescherpt worden, wordt bezien of aanpassing van het document nodig is. Voor sommige maatregelen of afspraken geldt een alternatieve termijn, die wordt dan in het document expliciet benoemd.

1. Interpretatie maatregelen coronavirus voor hoger onderwijs

Onderwijs op locatie in het hoger onderwijs is gedeeltelijk mogelijk. Uiteraard met inachtneming van de RIVM-richtlijnen waaronder het bewaren van de 1,5 meter afstand tot elkaar.

Aanvullend op de activiteiten die op de locatie van de onderwijsinstellingen plaatsvinden, zal er nog online onderwijs worden verzorgd. Instellingen maken zelf keuzes over welk type onderwijsactiviteiten zij op de locatie van de onderwijsinstelling laten plaatsvinden. Hierbij wordt ook het belang van binding en goede begeleiding van eerstejaars en kwetsbare studenten in acht genomen. Verder gelden enkele voorwaarden:

- Voor alle activiteiten die plaatsvinden op de locaties van de hogeronderwijsinstellingen geldt, dat deze moeten passen binnen de basisregels, zoals deze zijn afgesproken door het kabinet. Zie

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19> voor de laatste informatie over de coronamaatregelen.

- Instellingen spannen zich in om zoveel mogelijk fysiek onderwijs op een verantwoorde manier te organiseren.
- Specifiek geldt er voor onderwijsactiviteiten in het hoger onderwijs geen maximale groepsgrootte. Ook geldt er geen verplichting tot placering, gezondheidsverificatie vooraf of reservering, ongeacht het aantal personen van de bijeenkomst of de locatie. Dit geldt ook voor tentamens en noodzakelijke trainingen voor medewerkers.
- Op dit moment geldt een mondkapjesplicht in het hoger onderwijs voor situaties buiten de lessen, zoals op gangen. In sommige situaties kan het ook verplicht zijn om tijdens de les een mondkapje te dragen, bijvoorbeeld bij sommige praktijklessen.
- De regels voor onderwijsactiviteiten gaan totdat anders wordt bepaald voor op de huidige brancheregels voor o.a. sport (zo geldt een beperking op sportbeoefening dus niet zonder meer voor het onderwijs in die sport). De verplichting om 1,5 meter afstand te houden geldt niet in het praktijkonderwijs indien het niet mogelijk is om deze afstand in acht te nemen en indien het in het werkveld waartoe de student wordt opgeleid ook is toegestaan om deze afstand niet in acht te nemen. Voor (alternatieve) veiligheidsmaatregelen kan de school er in deze gevallen voor kiezen om aan te sluiten bij de regels die gelden voor het werkveld en die bijvoorbeeld zijn vastgelegd in de brancheprotocollen: <https://www.mijn coronaprotocol.nl>. Deze uitzondering geldt zowel voor studenten als docenten en geldt alleen voor die onderdelen van een vak waarbij aan de bovenstaande eisen is voldaan, en afstand houden bij de onderwijsactiviteit dus echt onmogelijk is.
- Het is de verantwoordelijkheid van instellingen om te zorgen voor voldoende luchtverversing (ventilatie) in gebouwen, in lijn met de door de overheid opgestelde richtlijnen. Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/openbaar-en-dagelijks-leven/ventilatie-in-gebouwen>. Hierover hebben instellingen richting studenten en medewerkers gecommuniceerd en zullen dat blijven doen.
- Voor onderwijsactiviteiten buiten het gebouw van de onderwijsinstelling (denk aan stages, coschappen, praktijkopdrachten etc.) geldt dat deze activiteiten doorgang vinden met inachtneming van de besluiten/het beleid van de ontvangende organisaties, indien nodig in overleg met de instelling waar de studenten staan ingeschreven.
- Bij ernstige vrees voor een oplopend aantal besmettingen als gevolg van gedragingen/activiteit, kan de instelling door de burgemeester worden verplicht die te beëindigen. Zo kunnen in het uiterste geval (delen van) instellingen worden gesloten.
- Bij (gedeeltelijke) sluiting informeert de instelling de eigen koepelorganisatie (VH, VSNU, NRTO of NFU) en de koepel informeert OCW.
- Er zijn vorig jaar afspraken gemaakt tussen de koepelorganisaties, vervoerdersorganisaties, IenW en OCW over de manier waarop studenten op een verantwoorde manier met het OV kunnen reizen. Na evaluatie van die afspraken in oktober 2020 is besloten tot een nieuwe inzet. Deze geldt van 1 januari 2021 tot 1 augustus 2021. Een volgend landelijk evaluatiemoment vindt plaats in april 2021. De landelijke inzet "Veilig vervoer MBO, HBO en WO" is hier terug te vinden: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2020/11/04/landelijke-inzet-veilig-vervoer-mbo-hbo-en-wo>.
- Rekening houdend met de richtlijnen van RIVM en GGD, kan in bibliotheken plek voor zelfstudie worden geboden aan de eigen kwetsbare studenten die thuis niet over geschikte studiefaciliteiten beschikken. Hierbij wordt instellingen geadviseerd om te werken met reservering. Kantines op onderwijsinstellingen vallen onder de noemer bedrijfskantines en kunnen indien noodzakelijk geopend blijven voor degenen die binnen de geldende regels op de instelling aanwezig mogen zijn.
- Onderzoeksactiviteiten vinden in principe thuis plaats, tenzij het voor de aard van de activiteit noodzakelijk is om deze op de instelling te laten plaatsvinden, mits dit past binnen de richtlijnen van RIVM en GGD. Ook kunnen medewerkers gebruik maken van de locaties van instellingen voor (voorbereidende) werkzaamheden die zij vanuit huis niet kunnen verrichten.

Afwegingskader voor instellingsbesturen:

Het CvB hanteert, met inachtneming van de WHW en interne regelgeving als de onderwijs en examenregeling (OER), het volgende afwegingskader:

- Publieke gezondheid

- Zo goed als mogelijk aansluiten bij de richtlijnen van RIVM en GGD
- Belang (waaronder veiligheid en gezondheid) studenten en medewerkers
- Inspanningsverplichting continuïteit (online) onderwijsproces en organisatie (dus geen resultaatsverplichting) gericht op diplomering en doorstroming
- Zorgvuldige motivering
- Uitvoerbaarheid/ Administratieve beheersbaarheid
- Concentratie op kerntaken
- Duidelijkheid en rust

2. Richtlijnen

De bijzondere omstandigheden vragen van alle partijen in het hoger onderwijs (instellingsbesturen, docenten, studenten, medewerkers, toezichthouders en OCW) flexibiliteit en inspanning. Bij het borgen van de continuïteit van het onderwijs, houdt men oog voor de belangen van al deze betrokken partijen. Vanwege het maatschappelijke belang van onderwijs, wordt ook in tijden van toenemende besmettingen getracht het hoger onderwijs zo goed mogelijk doorgang te laten vinden, zolang als dat dat kan en verantwoord is.

OCW en instellingen moeten zich gezamenlijk inspannen om zoveel mogelijk passende oplossingen te zoeken voor vraagstukken die optreden als gevolg van corona(maatregelen). In het algemeen geldt dat instellingen zich inspannen om nadelen voor studenten zoveel mogelijk te voorkomen.

Instellingen wordt geadviseerd om bij twijfel contact op te nemen met de respectievelijke koepelorganisatie die de vragen en zorgen inventariseert en bundelt en hierover contact houdt met het ministerie van OCW. OCW blijft betrokken en zal meedenken over mogelijke oplossingen, hierbij wordt door OCW in voorkomende gevallen ook afgestemd met toezichthouders.

Instellingen zijn sinds het begin van de crisis in veel gevallen genoodzaakt geweest hun onderwijs- en examenregeling (OER) aan te passen, wanneer de coronamaatregelen ertoe leidden dat onderwijsactiviteiten en tentaminering anders moesten worden vormgegeven dan aanvankelijk in de OER vastgesteld. Uitgangspunt blijft dat instellingen in gevallen waarin naleving van de coronamaatregelen tot gevolg heeft dat een instelling moet afwijken van de geldende OER, de OER daarop moet worden aangepast, eventueel met gebruik van een addendum op de geldende OER. De medezeggenschap wordt betrokken, conform de reguliere wettelijke bepalingen omtrent de vaststelling van (delen van) de OER. Betrokkenheid van de medezeggenschap wordt zoals gebruikelijk ook georganiseerd bij beslissingen over de opschaling van onderwijsactiviteiten en relevante keuzes daarbij, zoals die over roostering. Gezien het vereiste tempo ligt het in de rede dat de medezeggenschap zich wat betreft reactietermijnen waar nodig flexibel opstelt.

Overmacht

Gedurende de werkingsduur van de maatregelen van het kabinet zijn op grond van de beste juridische kennis van dit moment de onderwijsinstellingen op grond van overmacht niet gehouden geweest tot de naleving van bekostigingsvoorwaarden, wanneer dat direct of indirect verband hield met de crisis, indien zij voldoende inspanning hebben geleverd om het onderwijs te realiseren. Dezelfde overmachtssituatie geldt voor de aansprakelijkheid ten opzichte van derden (ouders, studenten). Dit ontslaat instellingen niet van de plicht om waar dit als gevolg van de coronamaatregelen nodig is, aanpassingen van de eigen regelgeving zoals de OER, zo snel mogelijk vast te leggen.

2.1 Routekaart

Routekaart coronamaatregelen Middelbaar Beroepsonderwijs en Hoger Onderwijs
Deze routekaart is gebaseerd op de landelijke routekaart ¹ en laat de voor het middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs meest relevante maatregelen zien per door het kabinet onderscheiden risiconiveau. Het ministerie van OCW en

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2021/03/08/routekaart-coronamaatregelen>

de onderwijskoepels spreken af dat de mbo-scholen, de hogescholen en de universiteiten hun onderwijs voor de rest van het studiejaar 2020-2021 plannen, uitgaande van de maatregelen in de risiconiveaus waakzaam tot en met zeer ernstig/lockdown.

NB. Deze routekaart biedt geen garanties. Als veranderingen in de landelijke routekaart of van landelijke maatregelen plaatsvinden, dan kan dit aanleiding zijn om ook deze routekaart voor middelbaar en hoger onderwijs aan te passen. Bovendien wordt in de aanwijzing (die steeds wordt opgesteld in aansluiting op kabinetsmaatregelen die meestal worden aangekondigd in een persconferentie) in meer precisie bepaald wat op dat moment geldt, ook voor het onderwijs. Ook dat kan aanleiding zijn voor aanpassingen. Ook kunnen regionaal verschillende regimes gaan gelden.

Vanaf risiconiveau	Waakzaam	Zorgelijk	Ernstig	Zeer ernstig	Lockdown (verzwaring)
					Lockdown (verlichting)
Basisregels	- Houd 1,5 meter afstand. - Was vaak je handen. - Hoest en nies in je elleboog. - Heb je klachten? Blijf thuis en laat je testen. Bij benauwdheid en/of koorts: dan blijven huisgenoten ook thuis. - Houdt quarantaineregels aan. - Draag een mondkapje, buiten de lesruimtes en collegezalen. - Werk thuis, tenzij het niet anders kan. - Vermijd drukte. - Instellingen zorgen hiertoe dat zodanige voorzieningen worden getroffen dat naleving op de instelling van de 1,5 meter, de mondkapjesplicht, en regels over groepsvorming, waar van toepassing, mogelijk is. Het gaat dan in ieder geval om maatregelen m.b.t. doorstroom/scheiden van groepen, en heldere communicatie over de mondkapjesplicht:				
Onderwijsactiviteiten	Geen beperkingen voor fysiek onderwijs, anders dan de basisregels. Kortom: - Instellingen besluiten zelf hoe zij de ruimte voor fysiek onderwijs benutten, met behoud van de 1,5 m afstand. - Geen maximale groepsgrootte voor onderwijsactiviteiten (ook niet voor toetsen, (praktijk) examens, tentamens en onderwijs/veldwerk buiten de school, de onderwijslocatie of de campus). - Onderwijsactiviteiten wordt ook verstaan activiteiten die direct verband houden met het onderwijs (denk aan studiegerelateerde introductieactiviteiten, diploma-uitreikingen, afstudeerbijeenkomsten en promoties) - Zelfstudie op de onderwijsinstellingen is toegestaan. - OV-afspraken worden aangehouden; onderwijsinstellingen maken hier lokaal afspraken over met OV-partijen. (Link naar OV-afspraken)				Verzwaring: beperken fysiek onderwijs voor hbo en wo - Alleen nog online onderwijs, m.u.v. begeleiding kwetsbare studenten, praktijkonderwijs, toetsing en examens. Wat dit betekent per sector staat beschreven in de protocollen van respectievelijk MBO Raad, VH, VSNU en NRTO, die zijn afgestemd met OCW -en bij publiek onderwijs- met werknemersorganisaties. Verlichting per 26 april: Fysiek onderwijs is toegestaan onder voorwaarden: hbo/wo 1 dag in de week per student naast de bestaande uitzonderingscategorieën
Individuele studieactiviteiten op de onderwijslocatie	Bij individueel studeren op de onderwijslocatie, waarbij de plekken beschikbaar gesteld zijn door de instelling, gelden de regels ten aanzien van onderwijsactiviteiten (zie hierboven).				Individueel studeren op de onderwijslocatie mag niet, tenzij dit strikt noodzakelijk is en onder de noemer begeleiding van kwetsbare studenten valt. De instelling maakt

					die afweging en wordt geadviseerd met reservering te werken.
Selectie-activiteiten	Selectie kan plaatsvinden zoals aangekondigd door de instelling, met inachtneming van de regels t.a.v. onderwijsactiviteiten. Deze regels kunnen aanleiding zijn voor de instelling om de selectieprocedure te wijzigen, bijvoorbeeld door zoveel mogelijk online te doen.				Selectie volledig online. (Toetsen in het kader van selectie die echt niet digitaal kunnen en niet uitgesteld kunnen worden mogen wel fysiek georganiseerd worden. De instelling maakt deze afweging, met inachtneming van veiligheid.)
Onderwijs/branche	De regels voor onderwijsactiviteiten gaan totdat anders wordt bepaald voor op de huidige brancheregels voor o.a. sport (Zo geldt een beperking op sportbeoefening dus niet zonder meer voor het onderwijs in die sport.) De verplichting om 1,5m afstand te houden geldt niet in het praktijkonderwijs indien het verzorgen van de onderwijsactiviteit daardoor niet mogelijk is en indien het in het werkveld waartoe de student wordt opgeleid ook is toegestaan om deze afstand niet in acht te nemen. Voor (alternatieve) veiligheidsmaatregelen kan de school er in deze gevallen voor kiezen om aan te sluiten bij de regels die gelden voor het werkveld en die bijvoorbeeld zijn vastgelegd in de brancheprotocolen: https://www.mijn coronaprotocol.nl Deze uitzondering geldt zowel voor studenten als docenten en geldt alleen voor die onderdelen van een vak waarbij aan de bovenstaande eisen is voldaan, en afstand houden bij de onderwijsactiviteit dus echt onmogelijk is.				
Stages/beroepspraktijkvorming	De regels en eventuele protocollen van de branche waar de stage of leerbaan plaatsvindt worden gevolgd.				
Onderzoek	Thuiswerken is uitgangspunt. Instellingen stellen vast welke onderzoeksactiviteiten locatiegebonden zijn (denk aan labwerk) en die derhalve fysiek op de instelling mogen plaatsvinden, rekening houdend met de dan geldende kabinetsmaatregelen. Voor onderzoeksactiviteiten gelden de regels voor groepsvorming en kan men dus met maximaal 30 personen samenkomen.				
Samenkomsten en evenementen	Reservering verplicht (geen maximum aantal personen).	Met reservering en een vaste zitplaats: Maximaal 60 binnen, maximaal 80 buiten.	Reservering en zitplaats: Maximaal 30 binnen, maximaal 40 buiten.	Bijeenkomsten beperkt toegestaan met reservering en zitplaats: Geen evenementen, wel samenkomst maximaal 30 pers.	Geen samenkomsten en evenementen.
	Bovengenoemde regels gelden landelijk; in hoeverre dit ook geldt voor het onderwijs wordt bepaald door het kabinet op het moment dat maatregelen worden aangescherpt of versoepeld.				
Horeca en bedrijfskantines	Per risiconiveau gelden de horecaregels + in elk scenario mogen bedrijfskantines (kantines op de onderwijsinstellingen voor medewerkers en studenten) openblijven. Leerrestaurants (aan onderwijsinstellingen verbonden eetgelegenheden) mogen ook open blijven voor educatieve doeleinden. Voor wat betreft hun publieke functie zijn zij gehouden aan de regels voor horeca.				Bedrijfskantines alleen indien noodzakelijk open.
Faciliteiten	Voor de omgang met faciliteiten op de onderwijsinstelling of de campus, zoals bibliotheken en onderzoeksrुimten, dienen instellingen in lijn met de maatregelen uit deze routekaart en de op dat moment geldende kabinetsmaatregelen te handelen. Ook hier geldt dat die passen binnen de richtlijnen van RIVM en GGD en dat de OV-afspraken				

	aangehouden worden.	
Afschalen fysieke activiteiten die niet direct gericht zijn op onderwijs of locatiegebonden onderzoek	Met inachtneming van de landelijke maatregelen ten aanzien van de betreffende activiteiten maakt de instelling de afweging over afschaling daarvan.	Alle fysieke activiteiten die niet direct bijdragen aan het georganiseerd onderwijs of locatiegebonden onderzoek worden volledig afgeschaald.

2.2 Studentenwelzijn

- OCW, Expertisecentrum Inclusief Onderwijs, de koepelorganisaties (VH, VSNU, UvH) en studentenorganisaties (ISO, LSVb), vertegenwoordigd in de landelijke werkgroep Studentenwelzijn, hebben gezamenlijk aandacht voor het welzijn van studenten. Het gaat hierbij over studenten met een extra ondersteuningsvraag, bijvoorbeeld vanwege belemmeringen als gevolg van een functiebeperking, chronische ziekte of psychische klachten, gendertransitie, zwangerschap en jong ouderschap en vanwege bijzondere familieomstandigheden, zoals mantelzorg. De partijen erkennen dat deze studenten extra begeleiding nodig hebben en hebben hier blijvende aandacht voor.
- De werkgroep Studentenwelzijn heeft op 16 juli 2020 een handreiking 'Studentenwelzijn' in Coronatijd gepubliceerd met aandachtspunten om onder bijzondere omstandigheden de stress voor studenten met een ondersteuningsvraag te verminderen. Daarnaast werd er op 26 oktober 2020 een landelijk digitaal evenement studentenwelzijn georganiseerd ter inspiratie, samenwerking en verbinding, waarbij een overzicht van praktische voorbeelden Studentenwelzijn werd uitgereikt.

2.3 Werkdruk

De werkdruk van werknemers is hoog. Het omschakelen naar online onderwijs, met daarbij de zorg over het welzijn van studenten en de mogelijke leerachterstanden, draagt daaraan bij. Instellingen en overheden houden daar rekening mee bij beleidskeuzes en uitvoering daarvan en blijven hierover in gesprek. Blended learning, de combinatie van fysiek en online onderwijs, met daarbij voortdurend oog voor onderwijskwaliteit, vraagt veel van medewerkers. Zo investeren veel instellingen in goede werkvoorzieningen, bijvoorbeeld extra ondersteuning voor docenten bij digitalisering van het onderwijs. Bij onderzoeken en monitors van overheden en instellingen wordt ook rekening gehouden met belastbaarheid van medewerkers. Onder 'Accreditatie' is verwoord op welke wijze aan opleidingen en instellingen landelijk meer ruimte wordt geboden teneinde bij te dragen aan het niet verder oplopen van werkdruk.

2.4 Toelating

Voorwaardelijke toelating 2021-2022

Ook in 2021 geldt dat een deel van de (aspirant-)studenten door de coronacrisis niet voldoet aan de vooropleidings- of toelatingseisen van de beoogde vervolgopleiding, omdat vanwege de coronamaatregelen het onderwijs niet kon worden verzorgd of gevolgd, een stage niet kon worden voltooid, of een of meerdere examens, tentamens, of toetsen niet konden worden afgenomen of afgelegd. Daarom zet de minister van OCW zich in om middels wetswijziging voor studiejaar 2021-2022 wederom mogelijk te maken dat instellingen (aspirant-)studenten in bepaalde gevallen voorwaardelijk kunnen toelaten tot de vervolgopleiding. De voorwaardelijke toelating is in alle gevallen een volwaardige inschrijving. Voor de (aspirant-)student betekent dit dat hij/zij recht heeft op alle voorzieningen waar een reguliere (aspirant-)student ook recht op heeft, inclusief de studiefinancieringsrechten. Voor instellingen betekent dit o.a. dat zij voorwaardelijk toegelaten studenten voor bekostiging in aanmerking kunnen brengen. De procedure voor voorwaardelijke toelating die de (aspirant-)student dient te doorlopen dient laagdrempelig en toegankelijk te zijn en niet tot onnodige extra administratieve lasten te leiden voor de instellingen en de studenten. Nadere afspraken die betrekking hebben op specifieke doelgroepen, zijn hierna opgenomen bij de betreffende doelgroep. Wanneer een (aspirant-)student onverhoopt na voorwaardelijk te zijn toegelaten toch de opleiding moet verlaten, zullen de instellingen er voor zorg dragen dat de student de studiepunten die hij/zij gedurende de periode van de voorwaardelijke toelating heeft behaald, zo veel mogelijk kan benutten in zijn/haar vervolgstudie. Als de student één of meerdere tentamen(s) met goed gevolg heeft afgelegd, ontvangt deze hiervoor een bewijsstuk dat de student (op een later instroommoment) kan overhandigen bij de vervolgopleiding. De

examencommissie van de vervolgopleiding bepaalt op basis hiervan of en voor welke vrijstellingen de student eventueel in aanmerking komt.

Studenten die voorwaardelijk zijn toegelaten dienen binnen een bepaalde termijn alsnog aan de vooropleidings- of toelatingseisen van de vervolgopleiding te voldoen, bijvoorbeeld door een nog af te ronden vooropleiding af te ronden. Voor studenten die voorwaardelijk instromen in een bacheloropleiding wordt de uiterlijke datum voor het alsnog voldoen aan de vooropleidingseisen vastgelegd op 1 januari 2022. Voor voorwaardelijke instroom in de masteropleiding geldt dat de instelling een datum vaststelt voor het alsnog voldoen aan de toelatingseisen die niet eerder ligt dan 1 januari 2022 en niet later dan 1 september 2022. Indien het de student niet lukt, beëindigt de instelling de inschrijving van de student en dient de student de opleiding te verlaten. Het is dus voor de student van belang dat de nog af te ronden onderwijsactiviteiten zoals examens/tentamens tijdig worden georganiseerd, zodat studenten daadwerkelijk in staat worden gesteld om tijdig alsnog aan de instroomseisen te voldoen. In incidentele gevallen kan het voorkomen dat de student buiten zijn/haar schuld niet binnen de gestelde termijn aan de eisen heeft kunnen voldoen. Als dat leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard heeft de ho-instelling de mogelijkheid de student langer de tijd te geven om aan de eisen te voldoen. De oorspronkelijk gehanteerde termijn kan in alle gevallen, of het nu gaat om een voorwaardelijke toelating tot een bacheloropleiding of een masteropleiding, uiterlijk worden verlengd tot 1 september 2022.

Staatsexamen Nederlands (NT2)

- Aspirant-studenten die als gevolg van de coronacrisis geen Staatsexamen Nederlands als tweede taal kunnen afleggen om voorafgaand aan de start van het studiejaar voldoende beheersing van het Nederlands via Nt2 aan te tonen, kunnen worden toegelaten tot het hoger onderwijs. Toelating is mogelijk indien zij via een door de instelling aangeboden alternatief kunnen aantonen aan het gewenste taalniveau te voldoen. De instelling kan bijvoorbeeld een eigen taaltoets afnemen of de niveautoets Nt2 afnemen die door het CvTE aan hogeronderwijsinstellingen wordt aangeboden.
- Als door de onderwijsinstelling geen alternatieve methode wordt aangeboden om voldoende beheersing van de Nederlandse taal bij de aspirant-student aan te tonen, dan kan de instelling ervoor kiezen om de student voorwaardelijk toe te laten. Toelating geschiedt dan onder de voorwaarde dat de student het Staatsexamen Nederlands als tweede taal vóór 1 januari 2022 haalt of anderszins aantoont aan het gewenste taalniveau te voldoen. Indien de student niet vóór 1 januari 2022 kan aantonen over voldoende beheersing van de Nederlandse taal te beschikken, dan zal hij/zij alsnog de opleiding moeten verlaten.

Mbo naar hbo

- Voor mbo-4 studenten geldt dat voorkomen moet worden dat een student volgend studiejaar niet aan zijn hbo-opleiding (bachelor of associate degree) kan beginnen door een kleine studievertraging, die ontstaan is door de coronacrisis. Het gaat dan om de mbo-4-student die door deze crisis nog één of enkele kleine onderdelen van de studie niet heeft kunnen afronden vóór 1 september 2021, dan wel in de afronding van beroepspraktijkvorming zit, en dat wel vóór 1 januari 2022 kan doen. De hogeschool zal deze student toch al toelaten tot haar onderwijs. Als het mbo-diploma niet vóór 1 januari 2022 wordt behaald, wordt de inschrijving van de student bij de hbo-opleiding beëindigd.
- Voor de voorwaardelijke toelating bij de overgang van mbo naar hbo bij bekostigde instellingen geldt dat de onderwijsorganisatie waar de desbetreffende student vertraging heeft opgelopen vóór 15 augustus 2021 een onderbouwd afrondingsadvies aan de student opstelt. Het advies beantwoordt de vraag of in redelijkheid verwacht mag worden dat de student vóór 1 januari 2022 de betreffende mbo-opleiding afrondt, daarbij inachtnemend dat de student in die periode tevens begint aan een vervolgopleiding in het hbo en ook daar aan de gestelde eisen moet voldoen. De MBO Raad en de Vereniging Hogescholen maken afspraken over de minimale vereisten waaraan dit afrondingsadvies moet voldoen.
- Het afrondingsadvies speelt bij de instelling van de vervolgopleiding een zwaarwegende rol bij het besluit om de student voorwaardelijk toe te laten. Indien er bij de vervolgopleiding naar aanleiding van het afrondingsadvies gerede twijfel is over de haalbaarheid van het tijdig afronden van de mbo-opleiding in combinatie met de vervolgopleiding, dan zullen de opleidingen met elkaar in overleg treden over het besluit van de beoogde opleiding om toelating al dan niet mogelijk te maken.
- De student die voorwaardelijk wordt toegelaten, wordt vanaf het moment van toelating passend begeleid door zowel de mbo- als de hbo-instelling en beide zorgen voor een 'warme overdracht'. Indien gewenst kunnen de mbo- en de hbo-instelling op regionaal niveau overleg voeren over de verdere uitvoering en de wijze waarop zij verder met elkaar in overleg treden over de voorwaardelijke toelating.

- Ook bij niet-bekostigde hogeronderwijsinstellingen geldt dat de mbo-instelling en de hogeschool met elkaar in overleg treden om afspraken te maken over het (niet) toelaten van de student op basis van een afrondingsadvies. Het toelatingsbesluit van de examencommissie van de hogeronderwijsinstelling is leidend.
- De mbo-student wordt ingeschreven bij de hbo-opleiding en blijft daarnaast tijdens de afronding van de laatste onderdelen van de opleiding ook ingeschreven bij de mbo-instelling. De mbo-student heeft geen recht meer op mbo-studiefinanciering, maar gaat over naar de studiefinanciering in het hoger onderwijs. Gedurende de periode dat de student ingeschreven staat in zowel mbo als hbo, gaat de betaling van les- of cursusgeld in het mbo door. Op grond van artikel 7.48, tweede lid van de WHW wordt het verschuldigde collegegeld in het hoger onderwijs verrekend met het feitelijk betaalde les- of cursusgeld. De hogescholen brengen de studenten in aanmerking voor bekostiging.

Ad-opleiding naar bachelor

- Ook studenten aan een Associate degree-opleiding die vanwege studievertraging door Covid-19 niet aan de (nadere) vooropleidingseisen voor doorstroom naar de bacheloropleiding kunnen voldoen, kunnen voorwaardelijk worden toegelaten tot een hbo-bacheloropleiding. Indien een Ad-student voorwaardelijk is toegelaten geldt dat hij/zij tot 1 januari 2022 de tijd krijgt alsnog aan de (nadere) vooropleidingseisen te voldoen. De meeste Associate degree-studenten zullen echter met hun havo- of mbo-diploma reeds voldoen aan de (nadere) vooropleidingseisen van de hbo-bacheloropleiding, waardoor zij deze sowieso kunnen voortzetten; ook als zij hun studievertraging niet voor 1 januari 2022 hebben ingehaald.

Hbo propedeuse naar wo

- Voor de doorstroom van hbo-propedeuse-studenten naar een wo-bachelor geldt in zijn algemeenheid dat voorkomen moet worden dat studenten volgend studiejaar niet kunnen starten met hun wo-bachelor omdat zij door de coronacrisis niet in de gelegenheid zijn geweest hun hbo-propedeuse voor 1 september 2021 te voltooien, doordat zij één of enkele vakken niet hebben kunnen afronden. Universiteiten krijgen daarom voor het collegejaar 2021-2022 de ruimte af te wijken van de eis dat een hbo-propedeuse moet zijn afgerond, onder de volgende voorwaarden:
- Hbo-propedeuse studenten die door willen stromen naar een wo-bachelor, vragen bij hun hbo-instelling een afrondingsadvies aan. Dit advies beantwoordt de vraag of het in de rede ligt dat de betreffende student vóór 1 januari 2022 de betreffende propedeuse afrondt.
- Het afrondingsadvies van de hbo-instelling moet de student uiterlijk 1 augustus 2021 inleveren bij de wo-instelling. De wo-instelling beoordeelt of de desbetreffende student voorwaardelijk toelaatbaar is tot de bachelor op basis van het afrondingsadvies in relatie tot de zwaarte van de vervolgopleiding. Voor wo-opleidingen die extra eisen stellen aan de toelating bovenop het bezit van een hbo-propedeuse, is maatwerk vereist.
- Indien het de voorwaardelijk toegelaten student niet lukt om voor 1 januari 2022 de hbo-propedeuse af te ronden, wordt hij/zij van de wo-bacheloropleiding uitgeschreven.
- De student wordt ingeschreven in de wo-bachelor en wordt daarnaast tijdens de afronding van de laatste onderdelen van de propedeutische fase ingeschreven bij de hogeschool. De inschrijving in de wo-bachelor wordt aangemerkt als 'eerste inschrijving' in de zin van het Uitvoeringsbesluit WHW 2008. Dit houdt in dat de student collegegeld betaalt aan de instelling die de wo-bacheloropleiding verzorgt en dat deze instelling bekostiging ontvangt.

Pabo instroom

- Voor aankomende pabostudenten geldt dat zij voorwaardelijk kunnen worden toegelaten tot de pabo, bijvoorbeeld wanneer pabo-toelatingstoetsen niet of maar in beperkte mate kunnen doorgaan, of wanneer examens en toetsvensters (gedeeltelijk) samenvallen, of wanneer aankomend pabostudenten zich niet optimaal kunnen voorbereiden op de toelatingstoetsen, bijvoorbeeld omdat keuzedelen ter voorbereiding op doorstroom niet konden worden aangeboden. Meer informatie is te vinden op: www.goedvoorbereidnaardepabo.nl.

Doorstroom bachelor - master

- Hogescholen en universiteiten krijgen de ruimte om, indien aan alle eerder genoemde voorwaarden voor voorwaardelijke inschrijving is voldaan, af te wijken van de eis dat de aspirant-student voorafgaand aan de inschrijving voor een masteropleiding een bacheloropleiding moet hebben afgerond dan wel in het bezit moet zijn van kennis, inzicht en vaardigheden op bachelorniveau.

- Hogescholen en universiteiten zullen de ruimte die hen aldus wordt geboden, elk invullen op de wijze die het best past bij specifieke kenmerken van de overgang van bachelor naar master in respectievelijk het hbo en het wo.
- De hogescholen zullen voor hun masteropleidingen op basis van een afrondingsadvies van de bacheloropleiding en een weging van de zwaarte van de masteropleiding, besluiten over de voorwaardelijke toelating van studenten. De instelling stelt een uiterlijke datum vast waarbinnen de student alsnog aan de toelatingseisen dient te voldoen die niet eerder ligt dan 1 januari 2022 en niet later dan 1 september 2022.
- Uiterlijk voor 15 mei 2021 communiceren alle wo-masteropleidingen aan aspirant-studenten (inclusief studenten die vanuit een pre-master doorstromen naar de master) wat de voorwaarden zijn voor instroom in masteropleidingen in het studiejaar 2021-2022. Zij besteden daarbij extra aandacht in de communicatie naar studenten van buiten de eigen instellingen zoals hbo-studenten.
- Zowel in het hbo als in het wo wordt de bachelorstudent ingeschreven in de masteropleiding en daarnaast voor de afronding van de laatste onderdelen van de bacheloropleiding daar eveneens ingeschreven. De masteropleiding wordt aangemerkt als 'eerste inschrijving' in de zin van het Uitvoeringsbesluit WHW 2008. Dit houdt in dat de student collegegeld betaalt aan de instelling die de masteropleiding verzorgt en dat ook deze instelling bekostiging ontvangt.

Internationale instroom

- Instellingen krijgen de mogelijkheid om aspirant-studenten uit het buitenland die nog niet in het bezit zijn van kennis, inzicht en vaardigheden op het niveau van een bachelorgraad in het wo of hbo, voorwaardelijk toe te laten tot een masteropleiding. Beoogd wordt om daarmee te voorkomen dat aspirant-studenten uit het buitenland niet in de masteropleiding kunnen instromen, enkel omdat zij vanwege de coronacrisis één of enkele vakken niet hebben kunnen afronden. Het gaat hier om die studenten die al van plan waren naar Nederland te komen, maar door de corona-crisis in de knel zijn gekomen. Instelling kunnen deze studenten alsnog de gelegenheid geven om hun voorgenomen studie in Nederland te starten.
- Voor internationale studenten uit de Europese regio die in een bacheloropleiding willen instromen geldt al een vrijstelling van de toelatingseisen op grond van de WHW. Dat betekent dat studenten uit de Europese regio die vertraging hebben opgelopen door de coronacrisis, in de Nederlandse bacheloropleiding toelaatbaar zijn zonder diploma indien zij ook in eigen land zonder diploma worden toegelaten tot het hoger onderwijs. Zowel voor studenten van binnen als buiten de Europese regio wordt er geen aanvullende mogelijkheid gecreëerd om voorwaardelijk te worden toegelaten.

1 februari-instroom

- Naast de instroom die plaatsvindt per 1 september 2021 is er ook een aantal bachelor- en masteropleidingen dat instroom per 1 februari 2022 mogelijk maakt. De verwachting is dat als de epidemiologische situatie de geleidelijke openstelling van het onderwijs toelaat, studenten die in februari 2022 regulier willen instromen, dit op basis van een afgeronde vooropleiding kunnen doen. Indien desondanks blijkt dat er tegen die tijd studenten zijn die door COVID-19 nog niet voldoen aan alle (nadere) vooropleidings- of toelatingseisen voor een opleiding met een februari-instroom, kan het instellingsbestuur ook voor dat reguliere instroommoment een aspirant-student voorwaardelijk toelaten die nog niet aan alle vooropleidings- of toelatingseisen voldoet. In dat geval dient de student alsnog aan de toelatingseisen dient te voldoen op uiterlijk 1 september 2022.

Aanvullende informatie (voorwaardelijke) toelating 2021-2022

- Vo-leerlingen die het vo-diploma via het staatsexamen vo behalen vallen buiten de gestelde kaders van de voorwaardelijke toelating 2021-2022. De reden is dat er vooralsnog geen vertraging wordt verwacht m.b.t. de instroom van staatsexamenkandidaten omdat er geen herkansingen tot na de zomer worden gepland, waardoor deze (aspirant-)studenten op tijd over een diploma kunnen beschikken.
- Voor eindexamenleerlingen in het vo is besloten dat de centrale eindexamens dit jaar doorgang zullen vinden, met de nodige aanpassingen. Dit betekent dat zij tijdig over een diploma kunnen beschikken waarmee zij kunnen doorstromen naar het vervolgonderwijs. Op de cijferlijst bij het diploma worden alle resultaten van de leerling vermeld. Het vervolgonderwijs kan geen aanvullende toelatingsconsequenties verbinden aan deze cijferlijst. Zie voor meer informatie over de eindexamens 2020-2021 in het vo en doorstroom naar het vervolgonderwijs:
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/eindexamens/documenten/publicaties/2020/12/16/servicedocument-examens-2021>

- Als gevolg van de coronacrisis kan het aantal studenten dat zich aanmeldt voor een opleiding met een numerus fixus, maar uiteindelijk niet start met de opleiding, groter zijn dan normaal gesproken. Om die reden kan een instelling in de huidige situatie meer plaatsingsbewijzen uitschrijven voor een numerus fixus opleiding dan de beschikbare capaciteit toelaat. Dit om te voorkomen dat bij een verminderde (internationale) instroom van studenten de beschikbare capaciteit onvoldoende wordt benut. Als er meer uitgeschreven plaatsingsbewijzen worden geaccepteerd dan de beschikbare capaciteit toelaat, moeten alle studenten tot de opleiding worden toegelaten.

Voorwaardelijke toelating 2020-2021

Informatie over de voorwaardelijke toelating per overgangsoort t.a.v. studiejaar 2020-2021 staat beschreven in versie 7.0 (juli 2020) van het servicedocument hoger onderwijs:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2020/07/10/servicedocument-hoger-onderwijs-versie-7.0-juli-2020---aanpak-coronavirus-covid-19>

2.5 (Decentrale) selectie (BA en MA)

Door de coronacrisis kan de decentrale selectie voor studiejaar 2021-2022 niet op gebruikelijke wijze doorgang vinden. Instellingen wordt geadviseerd om de selectie zoveel mogelijk digitaal te organiseren en eventueel reservedagen in te plannen. In overleg met de medezeggenschap kan een instelling besluiten de selectieprocedures en –reglementen aan te passen, indien dit noodzakelijk is vanwege de coronamaatregelen. Daarbij moeten de wijzigingen passen binnen de wettelijke eis van ten minste twee soorten kwalitatieve selectiecriteria. Dat betekent dat een instelling ertoe kan besluiten één of meerdere van de selectieonderdelen te laten vervallen, mits er met de resterende onderdelen nog steeds getoetst wordt op twee soorten kwalitatieve toelatingseisen. Aangezien aspirant-studenten zich reeds kunnen aanmelden voor opleidingen met selectieprocedures, is het van belang dat de instelling zo spoedig mogelijk deze studenten informeert over gewijzigde procedures.

2.6 BSA

In studiejaar 2019-2020 lieten instellingen zoveel mogelijk het onderwijs en de tentaminering doorgang vinden (in alternatieve vormen). Toch was voor een deel van de opleidingen en studenten vertraging onvermijdelijk. Universiteiten en hogescholen gaven eerstejaarsstudenten die door de coronamaatregelen studievertraging opliepen en als gevolg daarvan de norm van het bindend studieadvies (bsa) in het studiejaar 2019-2020 niet haalden, de mogelijkheid de bsa-norm te halen in het huidige studiejaar. Instellingen konden dit op twee manieren vormgeven: (1) het bsa voor alle eerstejaarsstudenten generiek uitstellen naar het tweede jaar of (2) nadere richtlijnen vaststellen die voor studenten duidelijk maken wanneer zij voor uitstel van het bsa in aanmerking kwamen.

In dit studiejaar is opnieuw gesproken over de mogelijke effecten van de coronacrisis op het bsa. Leidend in dit gesprek is de doelstelling dat studenten niet benadeeld worden door de huidige coronacrisis. Hieronder worden afspraken rondom het bsa in studiejaar 2020-2021 voor respectievelijk (bekostigde) hogescholen en universiteiten toegelicht. Over de uitvoering van het bsa dienen instellingen voor opleidingen die met een bsa werken nadere regels in de OER op te nemen. Indien de uitwerking van deze afspraken betekent dat de regels die reeds zijn vastgelegd in de OER niet meer actueel zijn, dienen actuele regels te worden opgenomen in de OER. De opleidingscommissies hebben hierop adviesrecht.

Bsa bij hogescholen

- Hogescholen geven vanwege de coronacrisis ook dit jaar voor eerstejaarsstudenten die studievertraging opliepen en daardoor de norm van het bsa in het studiejaar 2020-2021 niet halen, de mogelijkheid de bsa-norm te halen in het volgend studiejaar.
- Daarbij zullen hogescholen zich inzetten om ook dit jaar studenten zo goed mogelijk te begeleiden en adviseren, wanneer de studie toch niet passend blijkt.

Bsa bij universiteiten

-
- De universiteiten monitoren het studieaanbod en de studievoortgang. Uit de tot januari 2021 beschikbare data concluderen zij dat de studievoortgang tot nu toe voor veel studenten op peil is. Wel is duidelijk dat het welzijn van de studenten stevig onder druk staat.

- De universiteiten hebben daarom besloten dat zij vasthouden aan het bsa, maar onder deze bijzondere omstandigheden de bsa-norm wel generiek verlagen met een bandbreedte van 10-15%. Dat betekent dat eerstejaarsstudenten minder studiepunten hoeven te behalen om door te kunnen stromen naar het volgende studiejaar. Alle universiteiten hebben de studenten geïnformeerd over de uitwerking hiervan voor hun opleiding.
- Los van deze generieke maatregel, is het mogelijk om op opleidingsniveau de regels van het bsa verder aan te passen als dat nodig is, gezien de specifieke omstandigheden van die opleiding. De bestaande regelingen bieden daarnaast zoals altijd de mogelijkheid om een uitzondering te maken voor individuele studenten die in de knel zijn gekomen.

2.7 Internationale mobiliteit

Studenten en personeel in het buitenland

- Instellingen hebben ten aanzien van hun studenten en promovendi een zorgplicht. Dit geldt ook voor studenten die in het buitenland studeren of stage lopen. Wat deze zorgplicht in een concreet geval inhoudt, is mede afhankelijk van de eigen instellingsregels, en van wat de instelling mogelijk middels een contract met de onderwijsinstelling in het buitenland hierover heeft afgesproken.
- De instelling houdt daarbij rekening met de RIVM- en GGD-richtlijnen en met het algemene reisadvies dat het ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ) heeft afgegeven ten aanzien van het desbetreffende gebied.
- Nuffic informeert Nederlandse studenten via de WilWeg website, sociale media en via de speciale corona-webpagina: <https://www.wilweg.nl/home/coronacrisis-en-studie-stage-of-tussenjaar-in-het-buitenland/>

Internationale studenten in Nederland

- Voorts geldt dat houders van een machtiging tot voorlopig verblijf (hierna: MVV) uitgezonderd blijven van het inreisverbod. Dus ook als zij uit een land komen dat onder het inreisverbod valt, kunnen MVV-houders Nederland inreizen. Studenten en kennismigranten zijn daarmee dus uitgezonderd van het inreisverbod.
- Dat geldt ook voor studenten uit een MVV-vrijgesteld land, dat onder het inreisverbod valt. Deze groep studenten uit een MVV-vrijgesteld land moet met een kennisgevingsbrief inreizen, waarmee zij aantoont dat zij Nederland mag inreizen. Kennismigranten moeten daarnaast een schriftelijke verklaring van de werkgever bij zich hebben.
- Voor studenten die inreizen uit een hoog-risicoland, geldt het dringende advies om tien dagen in thuisquarantaine te gaan op het moment dat ze in Nederland aankomen. Alle informatie over inreizen is te vinden op: <https://ind.nl/Paginas/coronavirus.aspx>.
- Internationale studenten kunnen vanwege corona(maatregelen) studieovertraging oplopen, met als gevolg dat zij niet tijdig het aantal studiepunten kunnen behalen dat is vereist om de verblijfsvergunning te behouden. Als onderdeel van de administratie- en bewaarplicht, moet de instelling de studieovertraging van buitenlandse studenten met een verblijfsvergunning registreren, en onvoldoende studieovertraging melden bij de IND. Melding is niet vereist wanneer sprake is van een versoombare reden voor de overtraging. Studieovertraging als gevolg van corona kan een reden zijn tot versoombaarheid van de studieovertraging. Deze mogelijkheid tot versooning geldt voor internationale studenten die in het studiejaar 2019-2020 onvoldoende studieovertraging hebben gemaakt. Van belang daarbij is dat er voor de student geen mogelijkheid was om onderwijs te volgen. In die situatie is sprake van onstudeerbaarheid. Dat is niet het geval indien er aan de student alternatieven worden aangeboden om onderwijs te volgen en de student in staat wordt gesteld voldoende studiepunten te behalen. Een student kan eenmaal gebruik maken van de versoombare reden. Hogeronderwijsinstellingen communiceren hierover met de studenten en medewerkers die dit betreft. Wanneer deze versoombare reden voor grotere groepen studenten tegelijkertijd aan de orde is, kan een instelling dit ten aanzien van die groep studenten gelijktijdig constateren. Net als in de reguliere situatie wordt in het individuele dossier van de student deze versoombare reden vastgelegd. Zie voor meer informatie hierover: <https://www.internationalstudy.nl/wp-content/uploads/2016/02/Richtlijnen-juli2020-Gedragscode-mbt-Corona.pdf>. Voor studiejaar 2020-2021 worden in afstemming met de koepelorganisaties, de Landelijke Commissie, de ministeries van OCW en J&V en de IND in de komende maanden afspraken gemaakt. Deze afspraken worden in een volgende versie van het servicedocument opgenomen.

- De Engelse taaltoetsen die zijn toegestaan gedurende de periode dat het wegens de maatregelen die zijn getroffen om het coronavirus te bestrijden niet mogelijk is gebruik te maken van de reguliere toetsen, staan vermeld in de tijdelijke verruiming van artikel 4.2 van de Gedragscode. Deze verruiming is van toepassing voor aankomende internationale studenten, waarvan de inschrijving aanvangt in het collegejaar 2020-2021 of 2021-2022. Zie voor meer informatie hierover: <https://www.internationalstudy.nl/update-richtlijnen-gedragscode-inzake-covid-19/>.
- Voor internationale studenten uit de EU/EER geldt dat zij om recht te hebben op volledige studiefinanciering inclusief de reisvoorziening aantoonbaar minimaal 56 uur per maand moeten werken. Door de coronacrisis kan het zich voordoen dat internationale studenten niet meer aan deze eis kunnen voldoen, omdat er tijdelijk voor hen geen werk is. DUO geeft aan zolang de coronamaatregelen gelden soepel te zullen omgaan met de 56-uurseis. Voor studenten die reeds studiefinanciering ontvingen zal soepel om worden gegaan met de 56-uurseis gedurende de periode dat de corona-maatregelen gelden.
- (Aankomende) internationale studenten kunnen informatie vinden op de website Study-in-Holland: <https://www.studyinholland.nl/measures-coronavirus>.

2.8 Beschikbaarheid stages

Als gevolg van de coronacrisis kan het voor studenten in bepaalde sectoren en regio's lastiger zijn om een geschikte stageplek te vinden. Dit is zorgelijk, omdat stages een belangrijk onderdeel van de opleiding zijn en voor een goede verbinding met en voorbereiding op de arbeidsmarkt zorgen. Daarnaast is het doorlopen van een of soms meerdere stages bij een groot aantal opleidingen in het hoger (beroeps)onderwijs een vereiste voor het succesvol afronden van de opleiding. Vanwege de huidige beperkingen voor fysiek onderwijs kan niet al het praktijkonderwijs plaatsvinden.

Ook voor het praktische deel van het onderwijs geldt dat door de beperkte mogelijkheden voor fysiek onderwijs het lastiger is om dit doorgang te laten vinden. Instellingen proberen, daar waar mogelijk, stages en het praktische deel van het onderwijs anders in te vullen of uit te stellen. Deze mogelijkheden zijn echter niet onbeperkt. Een gevolg hiervan zou kunnen zijn dat een deel van de studenten studievertraging oploopt. Een gebrek aan stageplekken wordt o.a. veroorzaakt door beperkingen als gevolg van de coronamaatregelen en het gebrek aan begeleidingsmogelijkheden. Het CBS heeft een monitor ontwikkeld die meer zicht geeft op de stageproblematiek voor het mbo, hbo en wo. Voor sectoren en regio's waar er sprake is van stagetekorten, geldt dat indien nodig instellingen zich waar mogelijk inspannen om samen met de student naar alternatieven te zoeken. Gezien de huidige situatie kan het voorkomen dat het de instelling niet in alle gevallen lukt om passende alternatieven te vinden.

OCW zal samen met de onderwijskoepels en maatschappelijke partners monitoren hoe de situatie zich ontwikkelt en welke maatregelen er genomen kunnen worden om stages en praktijkonderwijs zoveel mogelijk door te laten gaan.

2.9 Medezeggenschap

- De medezeggenschap blijft, zowel centraal als decentraal, de instemmings- en adviesrechten uitoefenen.
- De medezeggenschap toont het nodige procesmatige aanpassingsvermogen en stelt zich daar waar nodig flexibel op.
- De medezeggenschap moet binnen de instelling tevens goed geïnformeerd blijven. Indien noodzakelijk worden binnen de instellingen zowel tussen bestuur en medezeggenschap als tussen medezeggenschap onderling (zowel op centraal als decentraal niveau) hierover goede werk- en/of procesafspraken gemaakt.

2.10 Monitoring

De getroffen coronamaatregelen hebben op verschillende manieren impact op het onderwijs en onderzoek. Inzicht in de gevolgen van de maatregelen op bijvoorbeeld studievoortgang, onderwijskwaliteit en studenten- en docentenwelzijn achten alle partijen van groot belang, zowel op de korte als op de langere termijn omdat de effecten mogelijk nog langer kunnen duren. De gevolgen van het coronavirus voor het hoger onderwijs worden gemonitord aan de hand van signalen en totaalbeelden. In nauw overleg met alle partijen komen we tot deze signalen en totaalbeelden. Tegelijkertijd is het niet de bedoeling om het onderwijsveld te zwaar te belasten met acties en uitvragen ten behoeve van monitoring wanneer zij al grote inspanningen moeten leveren om het onderwijs zo goed mogelijk doorgang te laten vinden. Monitoring vindt momenteel plaats voor een aantal

onderwerpen in het hoger onderwijs. In de Kamerbrief monitoring van november 2020 werd ingegaan op monitoring van studievoortgang (waaronder studievertraging, instroom en uitval), studentenwelzijn, werkdruk medewerkers, stages en stagetekorten, vertraging praktijkgericht onderzoek, en uitstroom naar de arbeidsmarkt. De volgende Kamerbrief monitoring volgt in mei 2021. De onderwerpen financiële effecten voor instellingen en studenten worden nader beschreven in dit servicedocument.

- *Financiële effecten voor instellingen*
 - De extra inspanningen als gevolg van de coronamaatregelen zullen voor instellingen ook een financieel effect hebben. OCW voert periodiek het gesprek met de koepelorganisaties over de omvang van de gevolgen voor instellingen. Bij financiële problemen door de coronamaatregelen zal OCW in overleg met de betreffende bekostigde instelling en de inspectie bezien hoe deze kunnen worden opgelost.
 - Instellingen monitoren hoeveel uitkeringen zij doen uit het profileringsfonds aan studenten die een beroep doen op het fonds door omstandigheden die samenhangen met de coronacrisis.
- *Financiële effecten voor studenten*
 - Voor studenten heeft de coronacrisis geleid tot een toename van financiële onzekerheden.
 - Studenten in het hoger onderwijs kunnen hierbij rekenen op het volgende:
 - DUO heeft vanaf het begin van de corona-maatregelen coullance betracht. Bijvoorbeeld voor studenten die niet binnen de diplomatermijn konden afstuderen, of die door studievertraging uit hun leenrechten liepen. Ook vindt over 2020 geen bijverdiencontrole plaats, zodat studenten die juist extra inkomsten hadden in bepaalde sectoren, daar later geen nadelige consequenties van zullen ondervinden.
 - Studenten hebben de mogelijkheid het leenbedrag te verhogen bij acute financiële nood. Dit kan ook met terugwerkende kracht vanaf het begin van het schooljaar. Mocht dit onvoldoende zijn, kunnen zij contact opnemen met DUO over de mogelijkheden.
 - Studenten krijgen 12 maanden langer reisrecht krijgen. Dat geldt voor alle ho-studenten die in de periode maart t/m december 2020 een opleiding volgden aan een hogeschool of universiteit én op dat moment minimaal een maand recht hadden op een studentenreisproduct, lening of aanvullende beurs, aansluitend op het reguliere reisrecht van de nominale studieduur plus één jaar. Zie voor meer informatie: <https://duo.nl/particulier/corona/ov-en-reisrecht.jsp>
 - Studenten kunnen collegegeldkrediet aanvragen. Dat kan ook met terugwerkende kracht tot het begin van het collegejaar.
 - Voor studenten in de laatste fase van hun studie is financiële compensatie beschikbaar gekomen. Deze tegemoetkomingsregeling is verlengd:
 - Alle studenten die tussen 1 augustus 2020 (mbo), respectievelijk 1 september 2020 (ho) en 31 januari 2021 afstudeerden aan het mbo, respectievelijk het hbo of hun masterdiploma aan de universiteit haalden, krijgen een financiële tegemoetkoming. Als extra voorwaarde geldt zowel voor het mbo als het ho dat de student ook in studiejaar 2019-2020 minimaal één maand ingeschreven moet hebben gestaan. Met de verlenging krijgen ook studenten die vanaf 1 februari 2021 tot en met 31 augustus 2021 hun diploma halen een tegemoetkoming in de studiekosten.
 - Alle studenten waarvan in de maanden juni, juli, augustus en september 2020 hun recht op basisbeurs of aanvullende beurs afliep hebben eveneens een financiële tegemoetkoming gekregen. Dankzij de verlenging krijgen ook studenten waarbij in de studiejaar 2020-2021, 2021-2022 en 2022-2023 hun recht op basisbeurs en/of aanvullende beurs afloopt, een financiële tegemoetkoming.
 - Studenten in het hoger onderwijs krijgen komend studiejaar een korting op het collegegeld. Zie voor meer informatie over het collegegeld voor studiejaar 2021-2022: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/documenten/publicaties/2021/03/15/qa-plannen-kabinet-korting-collegegeld-hoger-onderwijs>
 - Zie voor meer informatie over de tegemoetkoming voor studenten: <https://duo.nl/particulier/corona/tegemoetkoming-voor-studenten-vanwege-corona.jsp>

2.11 Profileringsfonds

- In zijn algemeenheid is het doel van het profileringsfonds het bieden van financiële ondersteuning aan die individuele student die door bijzondere omstandigheden studievertraging oploopt of verwacht op te lopen. Het gaat hierbij om studenten die wettelijk collegegeld betalen en aanspraak hebben (gehad) op een prestatiebeurs (art. 7.51c WHW).
- Studenten die wettelijk collegegeld betalen en aanspraak hebben (gehad) op een prestatiebeurs en die door de coronacrisis te maken krijgen met bijzondere persoonlijke omstandigheden waardoor zij studievertraging oplopen, kunnen aanspraak maken op financiële ondersteuning uit het profileringsfonds. Zij kunnen hiervoor een aanvraag indienen bij hun instelling, die de aanvraag beoordeelt. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om studenten die te maken hebben met opgelopen of verwachte studievertraging doordat zij zelf ziek zijn (geweest) door het coronavirus, of vanwege (mantelzorg voor) zieke familieleden. Ook studerende ouders die onderwijs moeten combineren met zorg voor kinderen die thuis zijn doordat zij ziek zijn (geweest) door het coronavirus en daardoor studievertraging oplopen of verwachten op te lopen, kunnen een aanvraag voor een tegemoetkoming uit het profileringsfonds indienen.
- De omstandigheid dat een student studievertraging oploopt of naar verwachting op zal lopen vanwege noodgedwongen aanpassingen in het onderwijsprogramma die de instelling als gevolg van de kabinetsmaatregelen heeft moeten doen, geeft geen aanspraak op het profileringsfonds. Deze situatie is niet aan te merken als de in de context van het profileringsfonds bedoelde bijzondere omstandigheid dat de opleiding onvoldoende studeerbaar zou zijn.
- Van instellingen wordt niet verwacht dat zij in het eigen beleid voorzien in aanvullende gronden voor aanspraak om studenten te compenseren voor studievertraging. Dit gezien de overmachtssituatie en de inspanningen die zij plegen om nadelen voor studenten zoveel mogelijk te voorkomen.

2.12 Accreditering

- Periodieke accreditatie van opleidingen is een belangrijk element in het huidige stelsel van kwaliteitsborging in het hoger onderwijs. Daarom wordt zo veel mogelijk vastgehouden aan de reguliere cycli waarin voor bestaande opleidingen een voor de opleiding vastgestelde inleverdatum geldt.
- Om de onderwijskwaliteit op tenminste het huidige peil te houden, is het tegelijkertijd van belang dat de werkdruk niet verder oploopt. Daarom krijgen opleidingen met een oorspronkelijke inleverdatum van 1 mei 2021, 1 november 2021, 1 mei 2022 en 1 november 2022 de mogelijkheid tot uitstel van het inleveren van het visitatierapport bij de NVAO van maximaal een jaar. Gelet op de bepalingen in de wet is het noodzakelijk dat de instelling uiterlijk op de vastgestelde inleverdatum van de betreffende opleiding een formele accreditatieaanvraag indient en daarbij verzoekt om uitstel voor het inleveren van het visitatierapport. Vanwege de planning van de visitaties kan de instelling ook eerder een formeel beargumenteerd verzoek om uitstel voor het inleveren van het visitatierapport indienen bij de NVAO. De NVAO zal met de betreffende instelling afspraken maken over de periode van uitstel. Hierbij geldt als uitgangspunt: de opleiding krijgt een jaar uitstel tenzij er zwaarwegende redenen zijn om minder of geen uitstel te verlenen. Alsmede: opleidingen waarvan op grond van eerdere versies van het servicedocument de inleverdatum reeds is opgeschoven of opleidingen die op grond van het servicedocument reeds een volledig jaar uitstel hebben gekregen kunnen niet opnieuw uitstel aanvragen. Met inachtneming van de Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) wordt van instellingen verwacht dat zij, ook als zij uitstel hebben gekregen, zicht houden op de kwaliteit van het onderwijs en daarbij zoveel mogelijk transparantie en openbaarheid betrachten.
- Opleidingen starten ruim voor de inleverdatum reeds met de voorbereidingen voor een accreditatie. Om te voorkomen dat (nieuwe) pieken in het visitatierooster ontstaan en om de werkdruk - mede als gevolg van voorbereidende werkzaamheden - voor instellingen beheersbaar te houden, wordt door OCW en NVAO een mogelijkheid gecreëerd voor het verlengen van accreditatietermijnen voor specifieke clusters van opleidingen, met een inleverdatum die valt in de periode 2023 en 2024. De gevolgen hiervan voor het accreditatierooster na 2024 worden tevens door OCW en NVAO bezien. Een voorstel wordt uiterlijk in mei 2021 met de koepels besproken.
- Instellingen zijn zelf verantwoordelijk voor de organisatie van de visitatie van bestaande opleidingen. Een online visitatie (visitatie op afstand) is tot nader order hierbij het uitgangspunt. Als het nodig is voor een panel om tot een afgewogen oordeel te kunnen komen kan een fysiek bezoek noodzakelijk zijn. In goed overleg tussen het panel en de opleiding zal worden gekeken hoe - binnen geldende maatregelen - kan worden gekomen tot een mogelijkheid om het panel in gelegenheid te stellen om

tot oordeel te komen. Over de wijze waarop NVAO verwacht dat in visitatierapporten aandacht wordt geschonken aan onderwijs in coronatijd zijn instellingen en koepels bij brief d.d. 2 februari 2021 geïnformeerd door NVAO.

- De NVAO heeft een Tijdelijke regeling Toets Nieuwe Opleiding 2.0 uitgewerkt ([zie website NVAO](#)). De regeling geldt voorlopig tot 1 oktober 2021 - en voor alle aanvragen voor nieuwe opleidingen. Uitgangspunt is dat de beoordeling online plaatsvindt. De aanpassingen in de regeling zijn compatibel met de European Standards and Guidelines, laten de kwaliteitsborging van nieuwe opleidingen intact en maken het mogelijk ook onder onzekere omstandigheden de behandeling van ingediende aanvragen voort te zetten. Met het oog op de bijzondere voorzieningen die OCW en NVAO treffen voor het uitstellen van inleverdata voor bestaande opleidingen omwille van het beheersbaar houden van de werkdruk, wordt van de instellingen verwacht terughoudend te zijn met het indienen van aanvragen voor een toets nieuwe opleiding.
- Aan de NVAO en de inspectie van het onderwijs wordt door OCW een gezamenlijke opdracht verleend voor het uitvoeren van een thematische analyse van de kwaliteit van online onderwijs gedurende de COVID-19 pandemie. De analyse heeft als doel een actueel, landelijk beeld te verkrijgen van de kwaliteit van het hoger onderwijs. Om de bevragsingslast voor instellingen en studenten te beperken wordt bij uitvoering van deze analyse gebruik gemaakt van reeds uitgevoerde en lopende onderzoeken door of in opdracht van instellingen en worden alleen nieuwe uitvragen gedaan als na overleg met de instelling blijkt dat de informatie er niet is. Instellingen wordt verzocht om resultaten van reeds uitgevoerd onderzoek te delen met NVAO en de Inspectie van het Onderwijs. Een verslag van de thematische analyse wordt begin 2022 uitgebracht. Op de website van de NVAO wordt voorzien in actuele informatie over de aangepaste procedures.
- Voor opleidingen in afbouw, waarvan de croho-registratie tussen heden en 31 augustus 2021 eindigt, kan het zo zijn dat studenten van deze opleidingen er door de coronacrisis niet in slagen om voor de definitieve einddatum af te studeren. Om te voorkomen dat er dan geen diploma meer kan worden uitgereikt, wordt de croho-registratie verlengd met 1 jaar. De betreffende instelling dient zelf een verzoek in bij DUO voor deze verlenging. Een instelling kan voor een opleiding slechts eenmaal een verzoek tot verlenging indienen. Door DUO worden de instellingen die het betreft geïnformeerd over deze mogelijkheid en DUO voorziet in een adequate procedure om een verzoek tot verlenging in te dienen. Dit laat onverlet dat de instellingen die dit betreft, invulling geven aan hun inspanningsverplichting de vertraging voor studenten te minimaliseren. Voor opleidingen met een afbouwdatum na 31 augustus 2021 wordt niet meer voorzien in een verlenging van de croho-registratie.

2.13 Onderzoek

Onderzoek naar COVID-19

- In voorjaar 2020 heeft NWO een call 'fast-track data' in het leven geroepen voor het vergaren van data die alleen nu, tijdens de COVID-19-crisis, verzameld kunnen worden.
- Ook riepen ZonMw en NWO het COVID-19 onderzoeksprogramma in het leven met de volgende drie aandachtsgebieden: Voorspellende diagnostiek en behandeling; Zorg en preventie; Maatschappelijke gevolgen van de coronacrisis en de maatregelen daartegen. Het programma wordt gefinancierd door het ministerie van VWS en OCW, NWO, ZonMw en het met een budget van € 27 miljoen.
- Daarnaast heeft ZonMw geld beschikbaar gesteld voor acht projecten, die direct effect hebben op het verloop van de uitbraak van het coronavirus en de volksgezondheid. NWO heeft nog een kleine call opgezet om complexiteit in het kader van de COVID-19 crisis te onderzoeken. De call beoogt samenwerking tussen de exacte wetenschappen en de sociale en geesteswetenschappen op dit onderwerp te bevorderen.

Impact COVID-19 op onderzoek bij universiteiten, onderzoeksinstituten en hogescholen

- De COVID-19-crisis heeft een impact op het Nederlandse onderzoek; veel onderzoek is vertraagd. De huidige overheidsmaatregelen zoals de 1,5 meter afstand zorgen voor beperkingen. Onderzoekers hebben bijvoorbeeld beperkter toegang tot labs of collecties, kunnen minder makkelijk data verzamelen, en minder makkelijk proefpersonen rekruteren, en praktijkpartners zijn door de maatregelen niet meer beschikbaar voor het uitvoeren van onderzoek. Daarnaast heeft men meer tijd nodig voor het organiseren van digitaal onderwijs of draagt men vanuit (medische) expertise bij aan het bestrijden van de crisis. Dit geldt zowel voor onderzoek bij de instituten, de universiteiten,

hogescholen als de universitaire medische centra. Gevolgen: reeds gestart onderzoek kon niet worden afgerond omdat de instelling niet meer toegankelijk was; onderzoek moet soms over omdat door de plotselinge sluiting onderzoeksmateriaal niet meer bruikbaar is of achterhaald; onderzoek in het buitenland, zoals veldwerk kan in veel gevallen niet doorgaan; onderzoek met personen moet in veel gevallen aangepast worden.

- NWO heeft vanaf het begin van de crisis ingezet op het snel hervatten van onderzoek en het creëren van een eerlijk speelveld en het behouden van een zorgvuldig beoordelingsproces. Daarom heeft NWO:
 - o calls langer opengesteld voor aanvragen; dit gaf onderzoekers meer tijd om aanvragen voor te bereiden en hun planning daarop aan te passen.
 - o een integraal overzicht gepubliceerd van alle calls zodat indieners daar op kunnen inspelen. Deze nieuwe planning van procedures is uiteraard tot stand gekomen met het veld.
 - o een procedure ingeregeld voor het afnemen van interviews op afstand. Vergaderingen van beoordelingscommissie kunnen daardoor geheel digitaal of in hybride vorm plaatsvinden. De ervaringen hiermee zijn positief: de indruk is dat de kwaliteit van het beoordelingsproces niet geleden heeft onder het vergaderen op afstand.
 - o In de KIC instrumenten zijn de cofinancieringseisen tijdelijk versoepeld, om in te kunnen spelen op de verwachte situatie dat private partijen middelen tot hun beschikking hebben om te investeren in publiek-private samenwerking.
- Ook het praktijkgericht onderzoek dat door hogescholen wordt uitgevoerd, wordt op eenzelfde wijze geraakt als universiteiten en onderzoeksinstituten. Regieorgaan SIA heeft daarom waar nodig flexibiliteit geboden in de subsidieregelingen. Zo werd voor startende en lopende projecten vastgesteld dat deze 4 maanden mogen uitlopen en/of later mochten starten. Als deze periode niet voldoende blijkt dan kan in overleg gekeken worden naar een passende oplossing. Ook zijn de in cash cofinancieringseisen versoepeld (bijv. omgezet naar 'in kind' of verlaagd in percentage). Daarnaast is in de zomer van 2020 de regeling impuls 2020 gelanceerd, om de hogescholen financiële ruimte te bieden om knelpunten in de voorbereiding en voortgang van onderzoek te compenseren.

Zorg om onderzoekers

- Vooral jonge onderzoekers met een tijdelijke aanstelling ondervinden veel hinder van de beperkingen die er zijn bij het doen van onderzoek. Denk aan promovendi, postdocs, onderzoekers met een tenure trackaanstelling en jonge onderzoekers aan hogescholen en binnen umc's.
- Daarom heeft het demissionaire kabinet onlangs in het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) € 162 miljoen beschikbaar gesteld ter compensatie van de verlenging in de jaren 2021 en 2022 voor onderzoekers met een tijdelijke aanstelling die door de coronacrisis vertraging hebben opgelopen binnen kennisinstellingen. Momenteel werken OCW, VSNU, NFU, VH, KNAW en NWO aan bestuurlijke afspraken om onderzoekers te behouden. Promovendi Netwerk Nederland, PostDocNL en DJA worden hierbij betrokken.
- Deze middelen uit het NPO komen bovenop de maatregelen die de kennisinstellingen en universiteiten zelf hebben genomen en het reeds vrijgemaakte geld in de zomer van 2020 (eenmalig 20 miljoen euro) dat is bedoeld voor onderzoekers die in de laatste fase van hun tijdelijke aanstelling door corona vertraagd zijn geraakt en hun onderzoeksopzet niet meer kunnen aanpassen. Onderdeel hiervan zijn Nederlandse onderzoekers die met een Rubiconbeurs tijdelijk in het buitenland onderzoek doen.

2.14 Kwaliteitsafspraken

- De instellingen die nog geen goedkeuring voor het ingediende kwaliteitsplan hebben ontvangen, dienen een aangepast plan in, waarna de NVAO de minister zal adviseren over het besluit voor de kwaliteitsbekostiging voor de periode 2022-2024.
- De huidige situatie maakt het afleggen van site visits door de NVAO onmogelijk. Daarom zal de NVAO bij de lopende herbeoordelingen samen met het panel beoordelen of het aanvraagdossier compleet is en of op basis van het dossier een positief advies kan worden afgegeven. Mocht op basis van die beoordeling aanvullende informatie gewenst zijn of mochten de stukken anderszins vragen oproepen, dan zal eerst met de instelling contact worden opgenomen om het ontbrekende aan te vullen. Mocht het panel tot het advies komen dat op basis van de informatie geen oordeel kan worden gegeven, dan vindt alsnog een digitale site visit plaats.

- Instellingen zullen de medezeggenschap goed meenemen in het gehele proces en bij de monitoring van de voortgang van de maatregelen. De medezeggenschap heeft instemmingsrecht op het budget voor de kwaliteitsafspraken als onderdeel van de hoofdlijnen van de begroting.
- Het is mogelijk voor instellingen om doelstellingen uit het plan in de tijd naar voren te halen. Instellingen hebben de ruimte om voor bepaalde doelstellingen, zoals digitalisering, eerder kosten te maken, passend bij de aangepaste behoeften van het onderwijs tijdens de coronacrisis. Alle verschuivingen dienen goed te worden afgestemd met de medezeggenschap en de Raad van Toezicht. De instelling reflecteert op de gemaakte keuzes en de voortgang van de plannen in het jaarverslag.
- Zie voor informatie over de procedure de website van de NVAO:
<https://www.nvao.net/nl/procedures/nederland/kwaliteitsafspraken>

2.15 Online surveillance en proctoring

Het verzorgen van tentaminering kan onder de huidige omstandigheden een grote uitdaging zijn. Instellingen kunnen tentamens op locatie organiseren, maar soms zijn tentamens op locatie minder geschikt, bijvoorbeeld als het vanwege gezondheidsredenen onwenselijk is om grote groepen studenten op de tentamenlocatie te ontvangen. Om die reden zetten instellingen ook in op alternatieven zoals inleveropdrachten, mondelinge toetsen en openboektentamens. In sommige gevallen zijn deze alternatieven niet geschikt. Bijvoorbeeld omdat de toetsingsvorm niet past bij het leerdoel, zoals bij het toetsen van kennis. In deze gevallen kan de inzet van proctoring een reële optie zijn om een tentamen af te leggen. Bij tentaminering dient het voorkomen van fraude zorgvuldig te worden afgewogen tegen de privacy van de student. Voor het juiste gebruik van online surveillance en proctoring dienen instellingen gebruik te maken van de handreikingen van de AP² en SURF³.

- SURF geeft in deze handreiking aan: 'Als de instelling ervoor kiest om online proctoring toe te passen, moet die instelling heel goed uitleggen waarom online proctoring wordt toegepast en hoe het precies in zijn werk gaat.' Op pagina 23 van de handreiking wordt dit advies verder uitgewerkt.
- Ook de AP doet in zijn handreiking een aantal aanbevelingen voor het informeren en instrueren van studenten voorafgaand aan de toepassing van proctoring.
- De student heeft volgens de AVG het recht om bezwaar te maken tegen de verwerking van zijn of haar persoonsgegevens. Specifieke omstandigheden kunnen ervoor zorgen dat inbreuk op de privacy van de student ongerechtvaardigd is. Indien de onderwijsinstelling niet kan aantonen dat de dwingende gerechtvaardigde belangen van de onderwijsinstelling zwaarder wegen dan de belangen, rechten en vrijheden van de student, moet er een passende alternatieve toetsingsvorm worden aangeboden die de privacybezwaren van de student in voldoende mate wegneemt. Hierbij dient studievertraging zoveel mogelijk voorkomen te worden.

Proctoring kan een oplossing bieden voor studenten die niet altijd naar de instelling kunnen komen. Denk hierbij aan studenten die in quarantaine moeten of tot de risicogroepen voor het coronavirus behoren, studenten die het onderwijs combineren met een topsportcarrière of ondernemerschap en studenten die mantelzorg verrichten.

² https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/aanbevelingen_online_proctoring_onderwijs.pdf

³ https://www.surf.nl/files/2020-04/surf-rapport-online-proctoring_2020_update-april-2020.pdf